

Probleemolukordade ennetamine: Õpetajal/ koolitöötajal tuleb olla suhtlemisel konkreetne, kuid positiivne, välistada manipulatsioon ja sellega kaasaminek. Konfliktse käitumise korral soovib Õ leida põhjust, mis õigustab tema negatiivset reaktsiooni! Õ aitamine on võimalik, kui täiskasvanu ei võta Õ agressiooni isiklikult!

Probleemkäitumine Õ – õpilane	Nõuanne sekkujale Sotsiaalpedagoogi puudumisel tema asendaja või õppealajuhataja	Vastutus
1. Õ on ignoreeriv pilk, jälgib tunnis toimuvat katkendlikult, vähene huvi teema vastu. Rahutu kehakeel. Võimalik on hetkeline frustratsioon (rahuneb ise).	Ära pööra Õ käitumisele otseselt tähelepanu. Anna kätte talle kohandatud ülesanded ja selgita lühidalt, mida tuleb teha. Ole rahulik ja positiivne. Jää tunnitegevuse juurde, tunnusta lapsi, kes on valmis tunnitööks/ kokkulepitud tegevuseks.	Klassiõpetaja (klassijuhataja, aineõpetaja, koolitöötaja)
2. Õ alustab ebaviisakate verbaalsete kommentaaridega kaasõpilaste ja/või õpetaja suhtes. Võimalik on hetkeline frustratsioon (rebib midagi, rahuneb ise).	Räägi Õ rahulikult moel. <u>Ütle alati</u> , et kuulnud kõnepruuk ei ole lubatud (roppusi kordamata), pikalt peatumata. Ole konkreetne ja ära lase ennast tõmmata diskussiooni. Pööra võimalikult vähe tähelepanu negatiivsele käitumisele. Selgita veelkord lühidalt, mis ülesanded tal tuleb teha.	Klassiõpetaja (klassijuhataja, aineõpetaja, koolitöötaja)
3. Verbaalne agressiivsus jätkub. Õ käib rahutult ringi, suur motoorne rahutus: loobib asju, otsib füüsilist kontakti kaasõpilastega (müksamised jms). Ei lähe ruumi või ei lahku ruumist vabatahtlikult.	Ütle, et selline käitumine pole lubatud ning palu tal kohe istuda (kui käib ringi). Ära lasku diskussiooni, kes on süüdi jms. Ole rahulik ja konkreetne, ütle, et räägid temaga siis, kui ta on rahunenud. Kui ei allu ja/või kui hakkab asju loopima, kutsu võimalusel teine õpetaja või sotsiaalpedagoog ning koos juhutage Õ ruumist välja, teise ruumi või sotsiaalpedagoogi juurde. Teise ruumi anda kaasa individuaalne töö.	Klassiõpetaja (klassijuhataja, aineõpetaja, koolitöötaja) ja õpetaja B Plaan B: Sotsiaalpedagoog
4. Õ on väga ärritunud ja vihane. Lõhub ustega, lõhub koolivara. Otseselt kedagi ei ründa. Võib ennast nt tualetti luku taha panna.	Räägi aeglaselt ja konkreetselt, et oled kohustatud olukorrast informeerima kooli sotsiaalpedagoogi või õppealajuhatajat. Võimalusel kasuta teise õpetaja abi, et ta võtaks üle pooleli oleva ainetunni. Lukustamise korral ole rahulik: Õ ei soovi, et teda segatakse, kui ta on end luku taha pannud, ütle, et mõtle rahulikult asjade üle järele ja kui ta on järele mõelnud, võib ta tulla oma klassi, tunnis talle küsimusi ei esitata. Kinnita, et vestlus toimub hiljem nii, et teisi õpilasi ei ole juures. Vajadusel teavita sotsiaalpedagoogi või direktorit (midagi on lõhutud, Õ on ennast lukustanud).	Klassiõpetaja (aineõpetaja, koolitöötaja) ja õpetaja B Plaan B: Sotsiaalpedagoog ja/või õppealajuhataja
5. Õ on suured frustratsiooni nähud. Lõhub, laamendab, ropendab. Võib lükata teele sattuvaid inimesi, otseselt ei ründa neid. Ei lase ennast puudutada. Võib lahkuda omavoliliselt tunnist, koolist.	Anda Õ teada, et olukord nõuab lapsevanemate/ vastutava täiskasvanu teavitamist. Teavitada juhtunust kiirelt sotsiaalpedagoogi, kes otsustab edasise tegevuse. Kui Õ lahkub koolist õppetundide ajal, tuleb sellest teavitada Õ lapsevanemat, kes vastutab alaealise eest väljaspool kooli territooriumit. Sotsiaalpedagoog otsustab, kes suhtleb perega.	Klassiõpetaja (aineõpetaja, koolitöötaja) ja sotsiaalpedagoog Plaan B: Lapsevanem
6. Õ on täiesti kaotanud moraalsed piirangud, on sõnades ja käitumises kontrollimatu. Lõhub pidurdamatult ja/või on füüsiliselt vägivaldne, seades ohtu enda ja/või teiste tervise ja elu.	Ära lasku Õ diskussiooni. Kutsu/ lase mõnel õpilasel kohe kutsuda appi lähim õpetaja ja teavitada sotsiaalpedagoogi, kes otsustab lapsevanema ja/ või politsei ja/või kiirabi kaasamise. Anna korraldus kaasõpilastel eemalduda situatsioonist. Võimalusel kasuta mõnda teist ruumi. Kui on vaja vahele sekkuda enne politsei saabumist, tuleb ressursi olemasolul õpilast vajadusel kinni hoida. Laps antakse sotsiaalpedagoogiga koostöös üle lapsevanemale või politseile.	Klassiõpetaja (aineõpetaja, koolitöötaja) ja sotsiaalpedagoog Plaan B: Lapsevanem ja vajadusel politsei
7. Situatsioon on maha rahunenud (nt on uus päev), kuid lapse ja juures olijate jaoks on teema lõpetamata	Teavitada Õ, et Sul on hea meel, et ärev olukord on möödas, kuid soovid temaga esimesel võimalusel lühidalt vestelda. Vestluses pööra positiivset tähelepanu hetke rahulikkusele. Räägi, kelle ja mille pärast muretsesid intsidentis. Küsi, mis võis vallandada Õ käitumise, mida ta mõtles siis ja mida mõtleb nüüd, kuidas sellist olukorda vältida, mida Sina õpetajana peaksid sellises olukorras tegema, mida mitte tegema ning mida tema saab teha. Seejärel soovi head alanud päeva ja saada Õ tundi. Anna ka intsidenti juures olnud inimestele teada, et olukord on lahendatud ja seda ei ole vaja meenutada. Kui kellelgi on juhtunu järel tekkinud häiriv ärevus, siis suuna ta sotsiaalpedagoogi juurde.	Klassiõpetaja (aineõpetaja, koolitöötaja) ja/või klassijuhataja NB! Kui oli 5. või 6. astme intsident, siis teha kokkuvõtte ka direktorile ja lapsevanemale